

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет біології та лісового господарства
Кафедра ботаніки і методики викладання природничих наук

СИЛАБУС
нормативного освітнього
компонента Курсова робота

підготовки бакалавра
галузі знань 01«Освіта»/ Педагогіка
спеціальності 014 Середня освіта (Природничі науки)
освітньо-професійної програми Середня освіта. Природничі науки

Луцьк – 2024

Силабус нормативного освітнього компонента «Курсова робота»
підготовки бакалаврів галузі знань 01 «Освіта», спеціальності 014 Середня
освіта (Природничі науки) освітньо-професійної програми «Природничі
науки»

Розробник: Іванців О.Я., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри ботаніки і
методики викладання природничих наук

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми: доц. Іванців О.Я.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри ботаніки і
методики викладання природничих наук

Протокол № 1 від 5.09.2024 р.

Завідувач кафедри:

доц. Зінченко М.О.

I. Опис освітнього компонента

Для студентів денної форми навчання

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	01«Освіта»/ Педагогіка 014 Середня освіта (Природничі науки) Середня освіта. Природничі науки «Бакалавр»	Нормативний
Кількість годин / кредитів 60/2		Рік підготовки: 3
		Семестр: 5-й
		Лекції: –
		Практичні: –
		Самостійна робота: 54 год.
Загальна кількість годин: 60		Консультації: 6 год. Форма контролю: залік

Для студентів заочної форми навчання

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Заочна форма навчання	01«Освіта»/ Педагогіка 014 Середня освіта (Природничі науки) Середня освіта. Природничі науки «Бакалавр»	Нормативний
Кількість годин / кредитів 60/2		Рік підготовки: 3
		Семестр: 5-й
		Лекції: –
		Практичні: –
		Самостійна робота: 52 год.
Загальна кількість годин: 60		Консультації: 8 год. Форма контролю: залік

II. Інформація про викладача

Викладач: Іванців Оксана Ярославівна

Науковий ступінь кандидат педагогічних наук

Вчене звання доцент

Посада Доцент кафедри ботаніки і методики викладання природничих наук

Профайл <https://vnu.edu.ua/uk/structure/ivanciv-oksana-yaroslavivna>

Телефон +380505233172

e-mail Ivanciv.Oksana@vnu.edu.ua

Комунікація зі студентами: електронною поштою, на заняттях згідно розкладу, за графіком консультацій.

Розклад занять розміщено на сайті навчального відділу ВНУ: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

Розклад консультацій. Консультації проводяться згідно розкладу, що розміщений на дошці оголошень кафедри ботаніки і методики викладання природничих наук <https://vnu.edu.ua/uk/faculties-and-institutes/fakultet-biologii-talysovogo-gospodarstvahttps://eenu.edu.ua/uk/chairs/>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента

Для отримання диплома бакалавра студенти протягом навчання мають виконати і захистити курсову роботу. Захист курсових робіт відбувається відповідно до тематики, поданих кафедрами, при комісії із складу викладачів цих кафедр. Оцінка, яку отримує студент, складається з оцінки змісту та якості оформлення роботи, об'єму та якості проведених досліджень, якості ілюстративного матеріалу, представленого до захисту.

Курсова робота з методик навчання природничих дисциплін має навчальнодослідницький характер і виконується під керівництвом наукового керівника. Написання курсової роботи є обов'язковою частиною навчального процесу, що передбачено навчальними планами. Виконання та захист курсових робіт дає можливість оцінити вміння студента самостійно аналізувати та узагальнювати матеріал навчальних дисциплін і провадити наукову роботу (з методичним аспектом у галузі природничих наук).

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Метою курсової роботи є закріплення, поглиблення й узагальнення методичних знань, умінь та навичок, одержаних студентами за час навчання, та їх застосування для комплексного вирішення конкретних завдань професійної підготовки і формування професійно-методичної компетентності.

Основними завданнями курсової роботи є:

- Закріплення, систематизація і поглиблення набутих компетентностей з методики навчання природничих дисциплін: фізики, хімії, біології, природничих наук (інтегрованих курсів).
- Розвиток навичок практичного застосування теоретичних знань.
- Формування умінь самостійно проводити науково-педагогічне дослідження, аналізувати й узагальнювати отримані теоретичні та практичні результати.
- Ознайомлення з методами та методикою проведення науково-педагогічного дослідження.
- Отримання досвіду проведення дослідження та обробки його результатів.

Курсова робота повинна засвідчити вміння студента здійснювати пошук та аналіз джерел, самостійно систематизувати теоретичні знання, робити обґрунтовані висновки, викладати текстовий матеріал грамотно й логічно, виступати із презентацією результатів роботи.

Курсова робота повинна бути виконана державною мовою.

Успішне виконання та оформлення курсових робіт забезпечується їх раціональним плануванням, в якому можна виділити такі етапи:

- вибір і затвердження теми роботи;
- формулювання мети дослідження;
- формулювання завдань та укладання календарного плану їх вирішення;
- опрацювання літературних джерел з проблеми дослідження;
- проведення методичних досліджень і накопичення власного фактичного матеріалу за темою курсової роботи;
 - науковий аналіз фактичного матеріалу;
 - написання першого варіанта тексту роботи та подання його на перевірку науковому керівникові;
 - усунення недоліків, внесення поправок, доповнень, тобто формування остаточного варіанта тексту та оформлення його згідно з вимогами до оформлення роботи;
 - підготовка тексту доповіді та ілюстративного матеріалу до захисту на кафедрі;
 - захист курсової роботи.

Тематика курсових робіт визначається кафедрами і пропонується студентам на початку навчального року. Студентам надається право вільного вибору теми курсової роботи із запропонованого кафедрою переліку. Студенти також можуть обґрунтовано пропонувати свої теми. Тема курсової роботи повинна бути актуальною і науково значущою.

Після затвердження теми курсової, студент разом із науковим керівником формулює мету і завдання даної курсової роботи та складає календарний план – графік виконання. Порушення студентом цього календарного плану фіксує науковий керівник, про що він інформує завідувача кафедри, а за необхідності – деканат факультету.

Науковий керівник консультує студента під час написання курсової роботи, зокрема:

уточнює зі студентом перелік питань, які підлягають вивченню, список необхідної літератури чи інших інформаційних матеріалів, допомагає спланувати експеримент, якщо такий передбачений, провести аналіз його результатів та чітко сформулювати висновки.

Студент періодично інформує наукового керівника про результати роботи, усунення вказаних керівником недоліків, узгоджує терміни подальшого виконання роботи. Перед захистом курсової роботи студент готує та узгоджує з керівником текст доповіді, її оформлення та інформаційне насичення ілюстративним матеріалом.

Обсяг курсової роботи 25-30 сторінок. Назви і приблизне співвідношення розділів та підрозділів курсової роботи виглядають наступним чином: титульний аркуш – 1, зміст – 1, прийняті скорочення та аббревіатури – 1, вступ – 1-3, Теоретичні засади дослідження – 20, методична складова – 5-10, висновки – 1-2, список використаних джерел – 2-3, додатки (за потреби) – 1-3. До захисту курсової роботи допускають студентів, які виконали всі вимоги навчального плану, отримали позитивні відгуки наукового керівника на свою роботу та перевірили роботу на унікальність (рекомендований програмний ресурс StrikePlagiarism.com), яка має становити не менше як 55 %.

Захист курсової роботи відбувається в усній формі та складається із доповіді та відповідей на запитання.

Доповідь на захисті курсової роботи повинна тривати 5-7 хвилин. У доповіді студент має чітко викласти суть роботи, звернувши особливу увагу на мету, завдання дослідження та обґрунтування висновків. Під час доповіді використовуються комп'ютерні презентації. Якщо в доповіді студентом докладно викладені основні результати курсової роботи, то висновки можна не зачитувати.

Після доповіді студенту необхідно відповісти на запитання членів комісії. Під час захисту члени комісії оцінюють чіткість та ґрунтовність доповіді, коректність відповідей на запитання, аргументованість пояснень, уміння студента викладати свої думки, вести наукову дискусію. Рішення про підсумкову оцінку за захист курсової роботи приймають на закритому засіданні комісії, враховуючи оцінки за рукопис та захист.

Студент несе відповідальність за дотримання встановлених вимог до курсової роботи і термінів її виконання, тому потрібно ознайомитися з вимогами до оформлення робіт, оскільки невірне оформлення курсової роботи може привести до зниження оцінки при її захисті.

3. Компетентності

До закінчення навчання здобувачі опанують такі компетентності:

Загальні

ЗК5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК6. Здатність адаптуватися до умов сьогодення та забезпечити безпечне освітнє середовище різного соціального-економічного контексту.

ЗК7. Здатність до пошуку, обробки та критичного аналізу інформації з різних джерел.

ЗК8. Здатність працювати автономно та в команді, оцінювати, забезпечувати якість виконаних робіт та приймати обґрунтовані рішення.

ЗК9. Визнання морально-етичних аспектів професійної діяльності і необхідності академічної доброчесності.

ЗК10. Здатність до використання сучасних інформаційних технологій у професійній діяльності.

Фахові

ФК 1. Здатність оперувати сучасною термінологією та новітніми досягненнями, науковими поняттями, законами, концепціями, вченнями і теоріями природничих наук, фізики, хімії, біології.

ФК 2. Здатність використовувати знання й практичні навички з природничих наук для дослідження різних рівнів організації живих організмів, природних явищ і процесів.

ФК 5. Здатність організовувати позаурочну та позакласну діяльність учнів з природничих дисциплін із урахуванням вимог програми ЗНЗ.

ФК 8. Здатність використовувати набуті методичні знання, вміння і навички для організації і проведення педагогічної діяльності.

ФК 9. Здатність застосовувати набуті знання з предметної галузі, сучасних освітніх методик і технологій для формування в учнів ключових і предметних компетентностей відповідно до особливостей шкільного інтегрованого курсу «Природничі науки».

Після вивчення курсу студенти отримають наступні **програмні результати навчання**:

ПРН 4. Володіння уміннями організації співпраці учнів і вихованців та ефективної роботи автономно та в команді із можливостями ефективного використання іноземної мови, спеціальної термінології, пошуку інформації.

ПРН 7. Володіння вміннями застосовувати понятійний, термінологічний апарат, теоретичні та практичні досягнення природничих наук, що дозволяє інтерпретувати природні та економічні явища та процеси, порівнювати різні теорії та концепції природничих наук.

ПРН 8. Володіння навичками застосовувати сучасні методики і технології, в тому числі й інформаційні, для формування в учнів ключових і предметних компетентностей та забезпечення якості навчально-виховного процесу.

ПРН 9. Уміння застосовувати методи діагностування досягнень учнів, здійснювати педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів, підготовки їх до свідомого вибору життєвого шляху.

ПРН 12. Володіння практичними методами при вивченні природничих наук, уміннями планувати навчальну діяльність, розробляти та ставити експерименти, збирати матеріал, аналізувати та перевіряти гіпотези.

ПРН 13. Володіння уміннями характеризувати природні системи, явища та процеси, в умовах збалансованого природокористування та охорони природи.

ПРН 16. Володіння уміннями використовувати екологічні знання у здійсненні просвітницької діяльності серед вихованців для формування в них екологічного мислення і свідомості.

ПРН 17. Дотримання норм академічної доброчесності в процесі навчання та провадження науково-педагогічної діяльності.

4. Інформаційний обсяг освітнього компонента

4.1. Програма змістових

модулів Тема 1. РОБОТА НАД БІБЛІОГРАФІЄЮ.

Вибір теми курсової роботи. Користування каталогами та науковою літературою, статистичними й інструктивними матеріалами біологічних та медичних наук; Інтернет-джерела.

Тема2. СТРУКТУРИЗАЦІЯ ЗМІСТУ РОБОТИ.

Теоретична і методична частини курсової роботи. Створення власного каталогу наукової літератури.

Тема 3. ВИЗНАЧЕННЯ МЕТИ ТА ЗАВДАНЬ ДОСЛІДЖЕННЯ.

Актуальність, мета, предмет, об'єкт, завдання курсової роботи.

Тема 4. РОЗРОБКА МЕТОДИКИ ТА ВИКЛАДАННЯ МАТЕРІАЛІВ КУРСОВОЇ РОБОТИ.

Систематизація наявної інформації, співставлення різних позицій. Розробка методичної складової курсової роботи.

Тема 5. ФОРМУЛЮВАННЯ ВИСНОВКІВ; ОФОРМЛЕННЯ СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.

Висновки дослідження – коректність, стислість, конкретні пропозиції щодо вирішення проблеми. Складання списку використаних джерел відповідно до ДСТУ.

Тема 6. РЕДАКЦІЙНЕ ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ ВІДПОВІДНО ДО ЗАГАЛЬНОВСТАНОВЛЕНИХ ВИМОГ. ПІДГОТОВКА ДО ОПРИЛЮДНЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ.

Вимоги з філологічного оформлення та стилю викладу матеріалу, структурних компонентів та науково-методичних вимог до оформлення курсових робіт. Перевірка роботи на антиплагіат (допускають роботи з не менше як 55% оригінальності). Вимоги до написання виступу. Вимоги до створення презентації. Зразок заяви про самостійне виконання курсової роботи:

ЗАЯВА
студента (ки) _____
групи ПІБ
ПРО САМОСТІЙНЕ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Я, ПІБ, заявляю: моя курсова робота на тему « » (назва роботи), виконана без чужої допомоги (самостійно) на базі літератури і наукових джерел, які подані у роботі. Усі запозичення з друкованих та електронних видань оформлені належним чином з посиланням на джерело. Я усвідомлюю, що несу пряму відповідальність у випадку порушення принципів академічної (наукової) доброчесності, зокрема наявності плагіату у представлений роботі.

Дата

Підпис

Тема 7. ЗАХИСТ (ЗАЛІК).

Захист перед призначеною комісією.

5.2. Структура освітнього компонента

Таблиця 2

Для студентів денної форми навчання

	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лек.	Лабор.	Сам. роб.	Конс.
Тема 1. Робота над темою та бібліографією	7	—	—	6	1
Тема 2. Структуризація змісту роботи	10	—	—	9	1
Тема 3. Визначення мети та завдань дослідження	10	—	—	9	1
Тема 4. Розробка методики та викладання матеріалів курсової роботи	11	—	—	10	1

Тема 5. Формулювання висновків; оформлення списку використаних джерел	11	—	—	10	1
Тема 6. Редакційне оформлення курсової роботи відповідно до загальновстановлених вимог. Підготовка до оприлюднення.	10	—	—	9	1
Тема 7. Захист (залік)	1	—	—	1	—
Усього годин	60			54	6

Для студентів заочної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лек.	Лабор.	Сам. роб.	Конс.
Тема 1. Робота над темою та бібліографією	7	—	—	6	1
Тема 2. Структуризація змісту роботи	10	—	—	8	2
Тема 3. Визначення мети та завдань дослідження	10	—	—	9	1
Тема 4. Розробка методики та викладання матеріалів курсової роботи	11	—	—	9	2
Тема 5. Формулювання висновків; оформлення списку використаних джерел	10	—	—	9	1
Тема 6. Редакційне оформлення курсової роботи відповідно до загальновстановлених вимог. Підготовка до оприлюднення.	11	—	—	10	1
Тема 7. Захист (залік)	1	—	—	1	—
Усього годин	60			52	8

6. Види самостійної роботи

Тематика курсових робіт з біології та методики її навчання (на базі ЗЗСО або позашкілля, тощо).

Тематика курсових робіт із фізики та методики її навчання (на базі ЗЗСО або позашкілля, тощо).

Тематика курсових робіт із хімії та методики її навчання (на базі ЗЗСО або позашкільця, тощо).

IV. Політика оцінювання Політика викладача щодо студента.

Студент має своєчасно пройти всі етапи виконання курсової роботи. Якщо з об'єктивних причин своєчасно не встигає виконати початкові етапи роботи, згідно з календарним планом, то студент зобов'язаний повідомити про це наукового керівника роботи і надолужити відставання до завершення фінального етапу. Після виконання роботи своєчасно передати її на перевірку науковому керівнику. Оцінювання відбувається за шкалою (подана нижче)

Політика щодо академічної доброчесності. Викладач і студент мають дотримуватись ст. 36 Закону України «Про освіту». Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками передбачає:

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати досліджень та власну науково- педагогічну діяльність.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів;
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної й наукової діяльності.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до [Кодексу академічної доброчесності](#) Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Керуючись [«Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки»](#), встановлюються базові засади щодо запобігання поширенню академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти та передбачена обов'язкова перевірка на плагіат, яка відбувається двічі: перший раз студентом перед подачею роботи для перевірки науковому керівнику, другий раз науковим керівником перед захистом курсової роботи. Результати перевірки додаються до супровідних матеріалів кваліфікаційної

роботи. До захисту допускається курсова робота з високим (75-100%) та середнім рівнем унікальності (74-55 %). Проте, курсова робота з індексом унікальності 55-74 % потребує уваги з боку наукового керівника та може бути повернута на доопрацювання і повторну перевірку. До офіційного захисту не допускаються курсові роботи з низьким (40-54%) та недопустимо низьким (39% і нижче) рівнем унікальності. Для перевірки робіт на унікальність рекомендований програмний ресурс StrikePlagiarism.com. Можлива і третя вибіркова перевірка на плагіат працівниками науково-дослідної частини університету.

За результатами перевірки на плагіат (співпадіння ____%). Представлена курсова робота для подальшого її оцінювання та захисту.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Електронний варіант роботи із списком використаної літератури, висновками і підтвердженням відсутності в роботі академічного плагіату має бути виконаний до проведення захисту курсової роботи. У випадку невиконання індивідуального плану і невиконання відповідних вимог студент не допускається до захисту. У разі не складання заліку, студент може перескласти його під час ліквідації академічної заборгованості передбаченої розкладом екзаменаційної сесії.

Оцінювання курсової роботи (оцінювання до 100 балів)

Таблиця 3

№ з/п	Критерії оцінювання курсової роботи	Максимальна кількість можливих балів	Кількість отриманих балів
1	Своєчасність представлення готової курсової роботи (заплановано ____ . ____ .20 ____ р., зроблено ____ . ____ .20 ____ р.)	<u>3</u>	
2	Дотримання ВИМОГ до ОФОРМЛЕННЯ курсової роботи:	<u>3</u>	
	- правильність оформлення титульної сторінки	1	
	- правильність структури представленої роботи (правильність оформлення заголовків, підзаголовків)	1	
	- правильність оформлення числового, графічного та ілюстративного матеріалу	1	

3	Дотримання ТЕХНІЧНИХ ВИМОГ до ОФОРМЛЕННЯ курсової роботи:	<u>2</u>	
	- достатній обсяг роботи (____ сторінок)	1	
	- дотримання стандартів шрифту, інтервалу тексту, наявність автоматичної нумерації сторінок	1	
4	Характеристика ВСТУПУ :	<u>6</u>	
	- наявність обґрунтування актуальності теми	3	
	- визначення мети та постановка задач курсової роботи	3	
5	Характеристика ТЕОРЕТИЧНОЇ ЧАСТИНИ :	<u>30</u>	
	- повнота представлення теоретичного матеріалу щодо розглядуваної проблеми	10	
	- наявність посилань на літературні джерела у тексті та правильність їх оформлення	10	
	- обґрунтування доцільності використаних результатів досліджень	5	
	- наявність ілюстративного матеріалу та його характеристика	5	
6	Характеристика ВИСНОВКІВ	<u>6</u>	
	- відповідність висновків поставленим завданням	3	
	- наявність характеристики результатів дослідження	3	
7	Характеристика СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ :	<u>5</u>	
	- достатній обсяг джерельної бази (використано ____ джерел)	1	
	- актуальність використаних джерел	1	
	- наявність посилань у тексті роботи на всі подані джерела	3	
8	Характеристика РІВНЯ НАУКОВОСТІ курсової роботи:	<u>15</u>	
	- логічна послідовність і науковий стиль представлення матеріалу	5	
	- оригінальність та новизна представленої роботи	5	
	- оприлюднення результатів виконаної роботи		

	(публікація, доповідь на конференції, тощо)	5	
9	ЗАХИСТ КУРСОВОЇ	<u>30</u>	
	Доповідь	10	
	Презентація	10	
	Відповіді на запитання	10	
	Разом:	100	

ВИСНОВОК: Курсова робота, що представлена студентом отримує _____ балів. Науковий керівник _____ (підпис) (наук. ступінь, прізвище, ініціали) _____ 20_____

Підсумковий контроль – залік. Робота студента над курсовою роботою (проектом) оцінюється за результатами її захисту на засіданні кафедри або перед призначеною їй завідувачем комісією (табл. 3). Для отримання заліку з курсової роботи потрібно набрати не менше 60 балів за 100-бальною шкалою. За рішенням кафедри студентам, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, участь в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт тощо й досягли значних результатів, можуть присуджуватися додаткові (бонусні) бали. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету (інституту). При цьому загальна кількість балів, що вноситься до відомості, за поточну роботу не може перевищувати 100 балів. Оцінка за курсову роботу виставляється згідно шкали оцінювання (табл. 4).

V. Шкала оцінювання

Таблиця 4

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка для заліку
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 – 81	
67 – 74	
60 – 66	
1 – 59	Незараховано (з можливістю повторного складання)

VI. Рекомендована література

1. Зінченко О. П., Сухомлін К. Б. Методичні рекомендації для написання кваліфікаційних робіт із зоологічних дисциплін для студентів біологічних факультетів університетів. – Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2007. – 60 с.
2. Написання і оформлення курсових робіт освітньо-кваліфікаційного ступеня «бакалавр»: Методичні рекомендації для студентів факультету біології та лісового господарства денної та заочної форм навчання / Укл.: С. О. Волгін, І. І. Кузьмішина, О. Р. Дмитроца, М. О. Зінченко, О. Я. Іванців, Л. О. Коцун, О. С. Фіщук, С. В. Дяків. – Луцьк: Вежа-Друк, 2021. – 39 с.
3. Сухомлін К. Б., Зінченко О. П. Організація науково-дослідної роботи у закладах освіти: Методичні рекомендації. – Луцьк : Медіа, 2019. – 36 с.
3. Ківганов Д. А., Стойловський В. П., Алексєєва Т. Г., Гладкий Т. В. Підготовка курсових робіт : методичні вказівки для студентів біологічного факультету. – Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2019. – 48 с.
4. Кодекс академічної доброчесності. 30.10.2020. URL: <https://ra.vnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2020/11/Kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>
5. Положення про систему запобігання та виявлення академічного антиплагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки. 26.02.2021. URL: <https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/Polozhennya-pro-systemu-zapobigannya-tavyvyavlenya-akademichnogo-plagiatu.pdf>